

DE LAATSTE OOGENBLIKKEN VAN HET JAAR 1826.

Acht hoe bleek en afgesleefd stompelt het oude jaar daar heen! Ziet, de grijsaard beeft en trilt! Hoort hem zuchten en stenen! De ouderdom schijnt hem het loopen moeilijk te maken, en echter is hij eigenzinnig genoeg, in plaats van bij den haard zich te verwarmen, en in den schoot der vriendschap zozelfzame oppassing te zoeken, langs den weg voort te drentelen. Maar — het rusten doet niet in zijnen aard; het rusten is eenzaam, en hij wil nog zijn leugen en verlogen, en hij zal zolang voortwaggelen en in beweging blijven, tot hij eindelijk dood ter aarde valt. — Al de afstammelingen uit het adellijke geslacht, waaruit onze grijsaard is voortgesproten, brengen die zucht tot onrust mede ter wereld, en rede noch menschelijk vermogen kunnen haar een oogenblik tot bedaren brengen. Al spreidt zij ook haren voor- en nadeeligen invloed alom ten toon, niets kan den voortgang van SATURNUS kroost vertragen of versnellen: altijd houdt het denzelfden tred en wij mogen ons gelukkig achten, wanneer wij slechts eenen geruimen tijd met de zonen van dien stokouden en toch noch altijd rappen stamvader der jaren, gelijken tred kunnen houden. — Slaan wij eenen vlugtigen blik op het leven van den thans ten grave neigenden zoon van SATURNUS, dan zullen wij ruime stoffe vinden om ons van het nadeelige zijner aangeborene onrust te overtuigen. Van kindsbeen af was zijn karakter van eenen onbestendigen aard.

Hij vleide ons gedurende zijne eerste levensdagen wel met de zoete hoop, vreugde en genoegen aan hem als jongeling te zullen beleven; maar in de school der weelde en ongebondenheid opgevoed, gaf hij zich weldra aan zoo vele kwade gewoonten ten prooi, dat men overvloedig reden kreeg om zich over den knaap te beklagen. Vlug van geest vond hij nu en dan smaak in de beoefening van kunsten en wetenschappen en oogste hier en daar roem en lauweren in; maar ook bezielde met eene toemeloze eerzucht en blinde vooringenomenheid met al wat nieuw is, stiet hij dikwerf, in zijne onberadenheid, het beproefd nuttige omver, en berokkende aan duizenden behoefte en gebrek. Onstandvastig van inborst, leende hij ook niet zelden het oor aan de inblazingen van kwaadwillige overheerschers, en werd de onderdrucker der onschuldig lijdende menschheid. Speelziek en verkwistend, zette hij menigmaal een aanzienlijk vermogen op ééne kaart en verloor, wat, gedurende het leven van zijne ouderen, en vóór zijne geboorte ten grave gedaalden broeder, met zorg was bijeengegaard en hem ten erfdeel nagelaten. Vatabaar voor allerlei verleiding, trad hij nu eens in de dienst der dweepzucht, dan weder in die der dwingelandij, en dan weder in de slaafsche boeien eener strafbare regeringloosheid. Voor den handel was hij in geen deele nuttig, daar deszelfs grondtrekken, eerlijkheid en goede trouw, hem ten eenenmale vreemd waren en zijne wispelturigheid hem ongeschikt maakte tot het kiezen dier middelen, waardoor het gebied van Merkuur aan alle oorden even geregeld en algemeen voordeelig kon uitgebreid worden of bevestigd blijven. — Ons dierbaar vaderland was hij in weinig opzigten genegen. Wat vroeger verwoest en vernietigd werd en door zijn voorganger eenigzins was hersteld, vernietigde en verwoeste hij met nog meerder woede. Duizende slagtoffers vielen door zijne scherpe zeis, en schrik en angst verspreide hij gedurende het schoonste tijdperk zijns levens, van rondom; hij scheen met welgevallen neder te zien op de talloze graven door hem gesticht, op de talloze bedroefden door hem in rouw gedompeld; op de reeks van ellendigen, door zijne hand van steun en hulp beroofd, en, zonder de bereidvaardige hulp der liefde ademende weldadigheid, aan duurzamen jammer en wanhoop ten prooi.

Vreugde beziele ons dan bij den naderenden dood van zulk eenen onstandvastigen en wuften tijdgenoot. Vreugde en dank bezielen ons, dat wij nog staande bleven in den noodstorm, die, gedurende bijna zijn geheele aanwezen, met verdubbelde woede over ons vaderland woei, en dat wij nog met de teederste banden aan een leven zijn verbonden, dat ons louteren moet voor hooger stand; waarin wij het zaad strooijen, dat eenmaal duizendvoudige vruchten zal voortbrengen, in den dag des algemeenen oogstes. — Al werden wij dan ook gedurende het bestaan des stervenden jaars bij aanhoudendheid in onze verwachtingen te leure gesteld en blijft de toekomst nog voor ons met nevelen overtoegen, zien wij met hopen harten, de geboorte van eenen nieuwen tijdkring te gemoet, en prenten wij ons de troostvolle spreuk in: *na lijden komt verblijden, gelijk na regen konneschijn!* zoo zullen wij met geruste en kalme harten het uitvaartsfeest van den onvriendelijken grijsaard, dien wij daar nog voort zien waggelen vieren, en ons verblijden bij het eerste kreetje van zijnen hem opvolgenden broeder; terwijl wij, bij het naspreken der nalatenschap, die hij, in weerwil zijner loszinnige en onvoordeelige levenswijs niet heeft kunnen verkwisten, en, in spijt zijner onvriendschappelijkheid ons niet heeft kunnen ontmaken: het vast vertrouwen, namelijk, op eene altijd wakende en zorgende Voorzienigheid en

len ruimsten zegen op alle deugdgezinde en goede daden, ons nog gelukkig zullen rekenen met den tijd voorttegaan en te wonen in een rijk,

*Waar wijsheid en verlichting tróont;
Nog burgerdeugd en godsdienst woont,
En liefde met sluweelen band,
Den Koning snoert aan 't Vaderland.*

WEENEN, den 20. December.

De Russische gezant aan het Oostenrijksche hof, de heer van *Tatischeff*, heeft ter eere van het naamfeest van zijnen monarch, eergisteren een groot middagmaal gegeven. Z. K. H. de infant don *Miguel* heeft hetzelfde bijgewoond. Men heeft opgemerkt, dat de Brazilische gezant aan het Oostenrijksche hof er niet tegenwoordig was. Met den Spaanschen gezant heeft de infant op de minzaamste wijze gesproken.

— De post uit Konstantinopel van den 25. November, die door het slechte weder en de slechte wegen is vertraagd geworden, heeft weinig nieuws van belang aangebragt. — De kapudan-pacha lag met zijne vloot steeds bij de Dardanellen, en men wist nog niet, of hij aldaar overwinteren, of naar de haven van Konstantinopel terugkeeren zou. Na het vertrek van den kapudan-pacha van Mitijlene (28 October) hebben de Grieken slechts weinige schepen in de wateren van Nicariá en Samos gelaten, en zijn met de overige naar hunne havens teruggekeerd. — *Ibrahim*-pacha doorliep Morea bij voortdoring in alle rigtingen, om levensmiddelen en voeraadje naar zijn hoofdkwartier te Tripolitza te bezorgen; hij lijdt daaraan gebrek, ten gevolge van het lang uitblijven der Egiptische vloot. — Volgens berigten uit Candia, zijn in de stad van dien naam, in den nacht van den 9. op den 10. October, 45 magazijnen en verscheidene huizen in de asch gelegd. *Lutfullah*-pacha, die thans over Candia gesteld is, regeert op de willekeurige wijze en de ingezetenen lijden veel verdrukking.

SMIRNA, den 17. November.

De *Spectateur Oriental* behelst de volgende berigten:

Er wordt hier een regiment ruitery opgerigt; de manschappen, welke hetzelfde uitmaken, oefenen zich reeds met de sabel en het pistool. De infanterie, die naar het nieuwe stelsel geoetend wordt, bedraagt 600 man, en dagelijks komen er uit het binnenland van 15 tot 20 vrijwilligers. Van Konstantinopel is een kolonel van de nieuwe troepen gekomen, om het bevel der regimenten, welke opgerigt worden, op zich te nemen. Ook zijn er 500 man nieuwe troepen volkomen gekleed, van Konstantinopel gekomen. Zij hebben den 3., in tegenwoordigheid van den pacha, afgevuurd. Er bevond zich bij dezelve ook eene batterij van 4 stukken geschut; 600 vrijwilligers van Smirna waren op de plaats in slagorde geschaard en woonden de manoeuvres bij. Na de evolutien deelde de pacha aan alle serjanten geschenken uit. Deze 500 man zijn den 5. naar het eiland Scio vertrokken, waar zij garnisoen gaan houden. Het schijnt het voornemen van de Porte te zijn, om alzo op alle versterkte punten der kusten van den Archipel garnisoenen van nieuwe troepen te leggen. Men is aangenaam verrast geworden, voor de eerste maal soldaten van buiten te zien inkomen, die een voorbeeld gaven van goede houding en van geschiktheid omtrent de rajas, die hun vele goederen verkochten, welke stiptelijk betaald werden. Ieder dag geeft nieuwe blijken van de gelukkige gevolgen van den nieuwen staat van zaken voor het volk. Een gedeelte der Smirnasche vrijwilligers draagt reeds de nieuwe uniform; men is ijverig bezig om de kleeding voor al de troepen in gereedheid te brengen.

Het aantal manschappen, door de groote provincien des rijks te leveren, is bepaald als volgt: Konstantinopel en deszelfs omstreken 36,000 man. Anatolie, Romelie, Bagdad en Arabie, ieder 50,000; in het geheel 186,000 man.

LISSABON, den 9. December.

Gisteren namiddag ten 4 ure, heeft men twee zendelingen aangehouden en in de wacht opgebragt, welke brieven en proclamatiën der oproerlingen bij zich hadden. Dezelve zijn vervolgens in de gevangenis gezet.

— Vrijwillige wervingen voor het leger hebben een goeden uitslag. Wijders is het plan om de militie bij de staande armee te voegen.

MADRID, den 18. December.

De heer *Lamb* heeft twee koeriers uit Engeland ontvangen; de eene was, in het dorp Los Rajes in de nabijheid van Madrid, door roovers aangevallen, die hem alles hebben ontnomen, behalve de brieven, die hij zorgvuldig verborgen had. In dezen aanval is veel van belang op te merken. Vooreerst is het eene daadzaak, dat de depêches van dezen koerier betrekking hebben tot de vereffening der zwarigheden, welke thans tusschen ons kabinet en dat van St. James bestaan; vervolgens hebben de roovers veel moeite aangewend, om die depeches magtig te worden, waarop zij nog meer gesteld schenen, dan op het geld en de goederen van den koerier.

Sedert de ontvangst dier laatste depêches, zijn de nota's van den heer Lamb zeer dringende geworden en men spreekt van een verdrag dat tusschen Spanje en Portugal, onder medewerking van Engeland, zou gesloten worden; waarbij ons gouvernement zich verbindt, de nieuwe regering van Portugal te erkennen; men zegt zelfs, dat onze ministers op het punt zijn, om daarin toe te stemmen; doch dat zij er bijgevoegd wenschen te hebben, dat de markies van Chaves en de zijnen niet zullen gestraft worden.

LONDEN, den 22. December.

Het artikel van den ministeriellen Courier, nopens de verklaring van den Franschen minister van buitenlandsche zaken in de kamer der pairs, luidt aldus:

» Dit stuk is duidelijk en vredelievend van toon; zoo er nog eenig twijfel, over de gevoelens van Frankrijk ten opzichte van Engeland bestond, moet deze verklaring dien wegnemen. Het regt van Engeland, om te handelen gelijk het doet, wordt daarbij rondborstig erkend. De verklaring bekelst wijders de stellige verzekering, dat het Fransche gouvernement reeds, in overeenstemming met zijne bondgenooten, op de Spaansche kabinet pogingen heeft gedaan, welke misschien eene vredebreuk tusschen Spanje en Portugal zullen voorkomen.

» Wij kunnen derhalve ons land geluk wenschen met het goed gevolg der geeskracht en klem, waarmede tot de Britsche wapening besloten is, welke thans naar Portugal op weg is. De dadelijke aangrijping van dien maatregel en deszelfs snelle uitvoering, gevoegd bij het verheven beginsel van nationale eer, die hem gehoord, hebben Europa bewaard voor eenen oorlog, waarvan het begin onvermijdelijk zou geweest zijn, maar welks loop en uitdragt de schranderste staatsman niet zou hebben durven voorspellen. Het verder gedrag van Ferdinand in deze zaak is nu geen raadsel meer. Door Frankrijk verlaten en door Engeland bedreigd, heeft hij geene keus: hij moet vrede zoeken.»

PARYS, den 25. December.

Een dagblad uit de Zuidelijke departementen behelst het volgende bericht uit Pampelona, in Spanje, van den 14. dezer; » Men is hier in hevige beweging; er is eene zamenzwering tegen de Fransche bezetting ontdekt. Het plan der zamenzweerders was dit: de koninklijke vrijwilligers, zoo uit Pampelona als uit den omtrek, te zamen acht duizend man, zouden de citadel berisptigen; twee vereenigingspunten waren buiten de stad aangewezen; en vermits de Fransche bezetting, als zij naar de mis gaat, slechts een bataljon onder de wapenen heeft, scheen het den zamenzweerders gemakkelijk toe, de Franschen in de kerk te blokkeren en vervolgens dood te slaan. Zoo zij al onverlet de kerk hadden kunnen uitkomen, moesten zij nog de straten door, om naar de kazernen te komen, en dan zonder hunne vijanden nog alles in hun voordeel gehad hebben; men zou uit de vensters gemiddeld hebben, om eene afleiding tot den aanval op de citadel te bevorderen. Men moet bekennen, dat het plan niet kwalijk uitgedacht was; zij, die hier wonen, kunnen er over oordeelen. Men weet niet hoe het komplot ontdekt is; doch het heeft bestaan en is voldoende om de erkentelijkheid van onze apostolischen jegens Frankrijk te bewijzen. — De Fransche bevelhebbers hebben nu hunne maatregelen genomen: het gesluis op de citadel en op de wallen is in staat gebragt om dadelijk te kunnen dienen. De kompanien artillerie en genie zijn op de wacht, en de infanterie is op hare hoede om eenen aanval af te slaan. Als de Fransche bezetting nu naar de mis gaat, is zij gewapend en zijn de poorten van de citadel gesloten. — Een ultra-blad meldt heden het volgende:

Wij meenden, dat de koningsgezinden der provincie Tras-os-Montes, na de inname van Braga, Oporto zouden laten liggen, om des te spoediger te Coimbre te kunnen komen. Coimbre is den 11. of 12. December werkelijk door de koningsgezinden (rebellen) bezet; doch brieven van de grenzen van Portugal, d. d. 15. dezer, verzekeren, dat de markies van Chaves alstoen tevens binnen Oporto is gerukt, en de ingezetenen, nadat de Engelschen, die zich in de stad bevonden, zich inscheept hadden; hem te gemoet gegaan zijn.

Volgens deze brieven, is Oporto zonder bloedstorting ingenomen, daar alle partijen van gevoelen waren, dat men de komst der Engelsche troepen en derzelver legering in de vestingen moest heletten.

Men verzekert wijders, dat het volk verscheidene huizen, welke vroeger door de gevlugte Engelschen bewoond waren, geplunderd heeft.

Daar echter Oporto en Coimbre gelijktijdig het gezag van don Miguel erkend hebben, is het duidelijk, dat de kolonne van den markies van Chaves die beide steden niet heeft berispt. De kolonne van den markies Montalegre, welke over Lamego, of die van den brigadier Magessie, welke over Abrantes gekomen is, zal bezit van Coimbre genomen hebben, ten ware deze stad, zoo als brieven uit Madrid van den 18. verzekeren, zich niet eigene beweging voor de aankomst dezer troepen, voor de koningsgezinden (rebellen) verklaard had.

Dezelve brieven melden, dat men de Koninginne-Moeder te Coimbre verwachtte, alwaar bij voorraad het nieuwe regentschap en de junta van het gouvernement zouden worden gevestigd.

Van den 26. December.

— Men heeft heden brieven uit Lissabon van den 18. dezer. Daarin wordt gesinszins melding gemaakt van de bemeestering van Coimbre en Oporto door de rebellen; zoodat het bericht, daaromtrent door een ultra-blad gegeven, van allen grond ontbloot schijnt. Men verwachtte van den 18. op den 19. de eerste Engelsche troepen te Lissabon. — De bevelhebber van Neder-Beira heeft bericht naar Lissabon gezonden, dat de rebellen op de hoogte van Valverde en Penamacor zijn verschenen, en dat hij althans zal gaanwenden om hen terug te drijven. Van den bevelheb-

ber van Opper-Beira is tijding ontvangen, dat er rebellen te Castel Rodrigo zijn gekomen, waar zij den regter mishandeld, de openbare kassen geplunderd en de gevangenen losgelaten hebben. Van daar hebben zij zich naar Almeida begeven. Te Faz-Eva is een oproer gestuit. De stad Abrantes is in staat van verdediging gesteld. De rebellen van Algarven zijn den 7. over de Gadiana getrokken, in de rigting van Terena. Zij zijn vervolgens eenen zijweg naar St. Antonio van Terfoga ingeslagen.

ADVYS van den Heer BEELAERTS VAN BOEKLAND, uitgebragt in de Zitting van den 21. December 1826.

EDEL MOGENDE HEEREN!

De finantie wetsbepalingen voor het aanstaande jaar 1827, zijn ons voorgesteld in vier ontwerpen.

Het gemeen overleg der Staten-Generaal is deswege werkzaam geweest in de onderscheidene afdelingen dezer kamer, en in de daarmede verbondene gemeenschap met de landsregering.

De uitkomst van dat gemeen overleg, wordt blijkbaar door de openlijke beraadslaging, die voornamen grondslag van het algemeen vertrouwen.

Op het eerste van deze wetsontwerpen heb ik geene aanmerkingen te maken, de som tot aankoop en aflossing van schuld, door het Amortisatie-Syndikaat te doen, wordt met f 200,000 vermeerderd; het is mij wel eens in de gedachte gekomen, of die gunstige stand van zaken niet nog konde verbeterd worden, door de som van f 700,000, uit hetgeen de uitgaven, wegens de dienst van 1823, beneden de raming zijn gebleven, alsmede de som van f 1,815,797.32, zijnde het overschot der middelen over 1825, boven hetgeen tot dekking der uitgaven noodig is, te bestemmen tot aankoop en aflossing van schuld door het Amortisatie-Syndikaat; dergelijke bestemming zoude den aankoop en aflossing der schuld bespoedigen; — dan, het is aan de andere zijde ook waar, dat de belangen der schatplichtigen verligting vorderen, en dat die verligting niet zoude kunnen worden daargesteld, indien de gemekte batige saldo's niet strekten tot dekking der uitgaven van een volgend jaar: ik geloof nochtans niet te veel te vergen, wanneer ik dit punt aan de overweging der regering voor het vervolg, bij gelijke omstandigheden, aanbeveel.

Het tweede wets-ontwerp, strekkende tot het darstellen van nadere bepalingen, omtrent de eerste afdeling der begrooting, is een middel uit eenige veranderde inrigtingen van beheer: die verandering van inrigtingen behoort tot de bevoegdheid der regering, en als zoodanig kan ik niet anders dan er in berusten; of ondertusschen door het opdragen van de administratie der ontvangsten aan de gouverneurs der provincien, die bezuiniging en vereenvouding wel bereikt is, welke het doel er van moet zijn geweest, is aan veel twijfel onderhevig, gelijk ook of de gouverneurs, om den duur in staat zullen zijn die administratie te kunnen nitloefenen, zonder een blind vertrouwen op anderen; — men behoort toch niet uit het oog te verliezen, dat de gouverneurs met vele andere werkzaamheden, tot hun gewichtig ambt behoorende, belast, niet zoo wel in staat zullen zijn om het omslagtig werk der administratie van 's rijks ontvangsten met vereischte aandacht en ken is van zaken gade te slaan, als andere, opzettelijk daartoe aangestelde en met geene andere zaken belaste, ambtenaren, onder het regstreeks toezigt der algemeene administratie.

Het derde ontwerp van wet behelst de tweede afdeling van de begrooting der staats-behoeften voor het jaar 1827.

Ik zal deze begrooting niet stuk voor stuk naargaan, maar alleen een enkel woord zeggen over het een en ander dat in deze begrooting, of ter gelegenheid van deze begrooting, mijne bijzondere opmerking heeft getrokken.

Het departement van justitie komt op deze begrooting voor met omstreeks f 8000 minder dan op die van het loopend jaar: dit behoort tot de toevalligheden, die in dit departement van bestuur moeten voorkomen, en is derhalve van geen belang: maar het verschijnen van dit geheele departement op de jaarlijksche begrooting is een gevolg van den nog voortdurenden provisionelen staat van zaken; — dat die staat van zaken zal maken voor de grondwettelijke orde, daarvoor leveren de ijverige pogingen der regering ons de volkomenste waarborg op; sedert verscheidene jaren hebben UEd. Mog. te beraadslagen gehad over verschillende gedeelten van dat algemeen wetboek van burgerlijk regt, van het strafrecht, van lijfstraffelijk regt, van de zamenstelling der rechterlijke magt en van de manier van procederen, welks invoering door de grondwet art. 163 bevolen wordt; en waarvan reeds gewichtige gedeelten met het gemeen overleg zijn tot stand gebragt. De beraadslagingen van UEd. Mog. deswege, hebben steeds de bliken gedragen van die bedaardheid van onderzoek, welke het gewigt der zaak en het dien bedienden en door geduld bestuurden met de overheid, mogen wij eene goede voltooiing van dit wetboek verwachten, en de natie in het bezit geraken van den hoogen en nuttigen provinciale gerechtsbanken, welke de thans bestaande drie sedentaire hoven en 17 hoven van assises, te zamen 20, moeten vervangen, van de oronnelijke regtbanken en van de civiele regtbanken, door de grondwet voorgeschreven.

De uitgaven voor het departement van justitie zullen door die grondwettelijke instellingen, naar alle waarschijnlijkheid, eene vermeerdering ondergaan; maar dit is eene vermeerdering, welke de natie uit een gevoel van billijkheid met welgevallen dragen zal, niet alleen omdat er over de te groote zinnigheid, omtrent de rechterlijke magt slechts eene stem is, maar ook omdat de natie regt heeft instellingen te verwachten, met 's lands zeden overeenkomstig; instellingen waardoor de noodige klem tot bescherming der maatschappelijke veiligheid in verband gebragt wordt met de handhaving der individuele vrijheid; instellingen, welke de noodzakelijkheid doen ophouden om zinnen regter op uren afstands te moeten gaan

...instellingen, welke, zonder een geheel ligchaam van regters als misdadig te vooronderstellen, de mogelijkheid inzien, dat regters door dwaling de maatschappij of bijzondere personen kunnen beuadeelen, en daarom het hooger beroep ruim openstellen.

Het departement van *binnenlandsche zaken* behelst eene aanzienlijke vermeerdering van uitgaven, boven die van het loopend jaar: — het grootste gedeelte van die vermeerdering ontstaat uit den aanslag van zee- en rivierwerken, waarvoor men onder de 1. afdeeling art. 3 voor *buitengewone herstellingen en vernieuwingen aan de onderscheidene werken op de rivieren* vindt uitgetrokken *f* 1,088,790, en onder de 2. afd. art. 2, voor *zeehavens en rivierwerken*, in de provincie Holland (noordelijk gedeelte) *f* 544,300. Deze beide aanvragen betreffen onderwerpen van eenen *buitengewonen aard*, en stellen dus *buitengewone uitgaven* voor; dit ben ik eens met andere sprekers, die zulks, op den voorgrond hebben gesteld; en hoe kan het ook anders? De tweede afdeeling der begrooting, anders de jaarlijksche begrooting genaamd, moet, volgens art. 125 der grondwet, de *buitengewone, onvoorziene en onzekere uitgaven* behelzen, welke ook om die reden slechts voor een jaar worden toegestaan. Omtrent de eerste dezer sommen wordt ons, zoo in de aanspraak van den minister van financiën, als in de antwoorden op de aanmerkingen der *section* gezegd, dat de werken op dat respect bedoeld, van eene *erkende nuttigheid* zijn, en dat tevens daardoor gevolg zal worden gegeven aan de voorstellen der commissie, met het onderzoek der beste rivier-afleidingen belast; terwijl daar verder wordt bijgevoegd, dat, welk ook het oordeel over de voorstellen der commissie in het algemeen moge zijn, de nu bedoelde werken *in allen gevalle* zouden moeten worden bewerkstelligd. Omtrent de tweede der voorn. sommen weten wij uit de antwoorden op de aanmerkingen der afdeelingen, dat dezelve betrekkelijk is tot een ontwerp, om het eiland *Marken* met den vasten wal van Noord-Holland te vereenigen; vandaar een kanaal te graven tot *Ydoorn*, om altdis de vaart uit de Zuiderzee, vooral van de *Vlielandsche en Terschellingsche* zeeputen naar *Amsterdam*, voor groote schepen gemakkelijker te maken dan die over het Pampus.

Ik zal, ten aanzien van deze onderwerpen, in geene wederlegging treden van hetgeen door andere sprekers, met welke mijn gevoelen niet mogt overeenkomen, is gezegd, maar blootelijk de gronden opgeven, welke mijne overtuiging regelen.

De sommen voor deze beiderlei werken uitgetrokken, drukken de kosten uit, voor het aanstaande jaar benodigd; kosten voor volgende jaren kunnen geen onderwerp uitmaken der begrooting voor het jaar 1827. Maar, daar het zeer waarschijnlijk is, dat de voortzetting van die werken meerdere aanvragen zal noodzakelijk maken, zoo is bij mij de vraag ontstaan, of die kosten evenredig zijn aan de krachten der natie? Wat de tegenwoordige aanvraag voor 1827 betreft, heb ik de overtuiging, dat zij de krachten der natie niet te boven gaat, omdat het mij uit het ontwerp van de begrooting der middelen van bestrijding blijkt, dat in ~~van deze vermeerderde uitgaven~~, eene verligting van de lasten der natie mogelijk is gevonden; en, wat volgende behoeften aangaat, welke raming wij nu niet kennen, zoo heb ik uit de mededeeling, door den minister van financiën bij den aanvang dezer beraadslagingen gedaan, geen reden om te verwachten, dat, welke ook de totale som moge zijn, dezelve over een zeker getal jaren verdeeld, zonder meerder bezwaar zal kunnen worden gedragen. De raming van die kosten staat in het naauwste verband met het nuttige en doelmatige der werken, en bijgevolg met eene hooge mate van wetenschappelijke, en daarbij van plaatselijke praktische kennis; waarvan de ontwikkeling in eene groote vergadering als deze zeer moeilijk is; en ik aarzel niet te belijden, dat, indien zodanige ontwikkeling mij gegeven wierd, de beoordeeling van dezelve, en de keuze der beste middelen, uit tegenstrijdige gevoelens, voor mij ten uiterste moeilijk zoude zijn; en dat ik, in het bepalen van mijn oordeel, omtrent aanvragen als de onderwerpelijke, altijd van eenen *ruimten trap* van vertrouwen zoude moeten uitgaan; dit vertrouwen is door de mededeeling van den minister van financiën, aan de kamer gedaan, zeker bijzonder opgewekt, waarbij het mij ook bevattelijk is voorgekomen, dat, in afwachting van het algemeen oordeel, over het geheel der voorstellen van de staats-commissie tot de zaak der rivier-afleidingen, voorloopige en onverwijde maatregelen noodig zijn, om het land niet aan onherstelbare, of althans meer kosten zullende naar zich slepen, rampen bloot te stellen. Ik vrees niet dat ik door eene toestemming in deze begrooting zoude worden weggesleept tot uitgaven, die 't gevolg zouden worden van het rapport der staats-commissie, hetwelk Z. M. gewild heeft, dat vooraf aan het oordeel van 't algemeen zal worden onderworpen, omdat ik meen duidelijk verstaan te hebben, dat de nu gedaane aanvraag betrekking heeft tot datgene, wat altijd gedaan moet worden, *welk ook het oordeel zij over dit rapport*: na die verklaring beschouw ik het eene onafhankelijk van het andere; in die gedachte vind ik mij bevestigd door de omstandigheid, dat eene afleiding van de Rijn-watren langs den Jssel, de doorbraken van de Waaldijken niet altijd kunnen voorkomen; uit die omstandigheid tocht is het gevolg: 1°. dat er meerdere uitwegen noodig zijn, om ons te ontlasten van de groote massa water, die uit Duitschland naar ons land afvloeit; 2°. dat die onderscheiden uitwegen zeer wel onafhankelijk kunnen zijn van elkander, 3°. dat gevaar van doorbraken, door het vastraken van ijedammen, een op zich zelf staand gevaar is, en zelfs daar kan plaats hebben, waar gevaar voor andere overstromingen zelden of nooit gevreesd wordt; 4°. dat het onafhankelijke dezer onderscheiden soorten van gevaar van elkander ook de middelen van verdediging tegen hetzelfde van elkander onafhankelijk kan doen zijn; 5°. dat derhalve de Staten Generaal volkomen vrij blijven, om in dit jaar de aanvraag aan te nemen, en eene volgende te weigeren. Daar ik nu geene gron-

den heb om de nuttigheid der voorgenomen werken te wederspreken; daar ik geene gronden heb om het gevaar te ontkennen, dat de regering mij aankondigt, en tegen 't welk die werken dienen moeten, zoo vind ik in mijne overtuiging geene vrijheid, om ten dezen aazien mijn vertrouwen te weigeren.

Omtrent de posten voor *het onderwijs*, op deze begrooting gebragt, heb ik geene bijzondere aanmerking aan te bieden; de muziek-scholen beschouw ik als een onschadelijk sieraad, en daar dit artikel van weelde der natie slechts op *f* 16,000 zal te staan komen, zal ik er geen woord meer van zeggen.

Het hooger onderwijs wensch ik ook wel ontheven te zien van dien gedwongen gang, welke de bestaande verordeningen op dat stuk aankleest; ik wensch de akademische studien te zien teruggegeven aan die vrijheid, onder welke de *Grotiusen*, de *Slingelands*, de *Heinsiussen*, de *Bijkershoeken*, de *Noordkerks*, de *Voorda's*, de *van der Keessels*, de *Bondams*, de *Huber's*, de *Cannegieters*, de *Schultenssen*, de *Nieuwlands*, de *Borgers*, de *Crassen*, de *van Swindens*, de *Kempers*, de *Boerhave's*, de *van Geunsen*, de *Hemsterkuisen*, de *Valkenaars*, en met welke namen ik deze lijst nog zoude kunnen vergrooten, gevormd zijn: vrijheid van studien, gepaard met de ruime gelegenheid van onderwijs, zal geschikter middel zijn om mannen te vormen, die zich boven het middelmatige verheffen, dan die symmetrische leerwijze en menigvuldige examina, welke meer den maatstaf van vrijmoedigheid geven dan van kennis, en een groot financieel bezwaar voor de ouders der studenten opleveren; terwijl ik liefst wil zwijgen, op welke wijze al zeer dikwijls de geuigschriften worden verkregen, en hetwelk ondertusschen geregtvaardigd wordt door de bijna — onmogelijkheid om aan de verordeningen naar derzelver voorschrift te voldoen. Ik deel ook eenigermate ik het gevoelen van een vorig spreker, dat de studien in het Romeinsche regt, sedendaags op een anderen voet behoort te worden ingezet; het blijve altijd de grondslag van alle stellige regtswetenschap, en de regtsgeleerde zoude te beklagen zijn die hetzelfde niet steeds als zoodanig tot leidraad hield, maar de diepere controversien van hetzelfde, kan men achten thans meer tot de oudheidkunde, dan tot de wetenschap des regts te behooren; de tijd die daaraan moet verloren gaan, kan nuttiger worden besteed aan het beoefenen van de beginselen van het staatsregt, dat velen, in plaats van op te klimmen tot de oude bronnen, helaas! thans zoeken in de doorgaans partijdige vertalingen van den tijd, en in de nieuwsbladen van den dag.

Het hoofdstuk van 't departement van financiën had in de afdeelingen weder de aanmerking doen geboren worden op de som van *f* 1,300,000, aangevraagd voor de algemeene kosten, vallende op de perceptie en administratie der middelen. — Aan die alzo herhaalde aanmerking is voldaan geworden, en wij hebben thans de specificatie der kosten: daaruit blijkt dan, dat de perceptie en administratie der middelen, de kosten op de tienjarige begrooting daaronder begrepen, op ten minste *f* 6,067,945-26 komen te staan. Om die som te ontleeden in alle hare bijzondere leden, en het noodzakelijke van elk deel na te gaan, zoude men in de geheele administratie moeten dringen, en uit een onderzoek deswege een resultaat moeten trekken op de organisatie van dit gansche departement; ik zie geen kans om mij met eenige hoop van goed gevolg in dezen doolhof te begeven; maar ik heb de volkomene overtuiging, dat, bij eene betere verordening van sommige onzer financiële wetten, en bij een stelsel van lagere regten derzelver opbrengst beter zoude kunnen worden verzekerd, minder lokaas verstrekt aan de sluikerij, en, als een gevolg daarvan, minder kosten van perceptie zouden noodig zijn; — de vermeerdering van *f* 200,000 op welke die kosten nu geraamd zijn, boven die van het loopend jaar, bewijzen duidelijk, en het is in de ministeriele aanspraak ook rondelijk erkend, dat er meerder kosten noodig zijn tegen de sluikerijen en tot betere handhaving der wetten op den in-, uit- en doorvoer; dit hadden andere leden en ik in de laatste zitting, bij de beraadslaging over het tarief voorgesteld, en nu zien wij de sluikerijen toegenomen, en dien ten gevolge ook nog meer in de beurs der beampten vloeijen, zonder 's rijks schatkist in eene evenredige mate te bevoondeelen.

Dit leidt mij van zelve tot het vierde wets-ontwerp, vaststellende de middelen tot bestrijding der uitgaven van de tweede afdeeling der begrooting voor 1827.

Op de raming, op welke dit wets-ontwerp rust, ziet men met genoegen twee voordeelige saldo's van vroegere jaren, omtrent welke, wat de vorm betreft, wel gepronde bedenkingen kunnen worden gemaakt, doch op welke saldo's de schatplichtigen, die dezelve hebben opgebragt, een recht behouden, hetzij om te strekken tot vernietiging van staats-schulden, in welke rente-betaling anderszins door hun moet worden voorzien, hetzij tot vermindering van bijdragen in de lasten. Dit laatste heeft de regering verkozen aan de kamer voor te dragen, door de vermindering van opcenten op sommige belastingen; of in de keuze dier belastingen eenen anderen weg ware te bewandelen geweest, wil ik niet beslissen; het schijnbaar betere is niet altijd de vriend van het goede; — in het voorleden jaar is er eene vermindering van opcenten op het gemaal daargesteld; dat eene andere soort van belasting ook eens beurt van vermindering verkrigte, is mij niet onbillijk toegeschenen; en zoo het middel van het personeel tot hiertoe beneden de raming heeft opgebragt, zal misschien eene verligting op dat middel de strekking hebben, om de bekorting van 's rijks inkomsten op dat respect minder van deel te verschaffen.

De regten op den in-, uit- en doorvoer, welke op deze raming voor met eene som van *f* 6,200,000, dat is met de volle opbrengst van die regten, zonder aftrek voor de tienjarige begrooting, omdat, gelijk ons in de ministeriele aanspraak is gezegd, de meerdere opbrengst van verscheidens middelen, den onderstaaf uit deze som aan de eerste afdeeling der

begrooting te doen, overtoelg zal maken. In deze reden mag men een vreesdig vooruitzicht zien, omdat nu deze geheele som, slechts voor een jaark wordende toegestaan, in een natuurlijker verband komt met de werking op het tarief van in-, uit- en doorvoer, waarin ons jaarlijks veranderingen worden voorgesteld. Dat tarief maakt mede een bestanddeel uit der begrooting; in de beide vorige zittingen heb ik aan het aannemen van dat bestanddeel, zoo als het werd voorgedragen, mijne toestemming geweigerd, en wanneer er nog over moest worden geraadpleegd, zoude ik op nieuw wederstand bieden; maar die voorstellen zijn wet geworden, zij zijn ook wet geworden voor mij, in de betrekking in welke ik hier spreek; ik besef derhalve dat ik dezelve moet aannemen als bouwstoffen der begrooting van inkomsten, hoezeer ook die bouwstof mij mishaget; dat zij reeds nadeelig gewerkt heeft voor onzen koophandel, en, bij een natuurlijk gevolg, voor de opbrengst van verscheiden belastingen, die uit de welvaart van den koophandel zulke ruime bijdragen ontvangen, daarvan kan ik U Ed. Mog. tot een voorbeeld mededeelen, dat in het loopend jaar 1826 uit de haven van *Dantsig* alleen, naar de havens van *Londen*, *Liverpool*, *Leith*, en eenige kleinere havens zijn uitgevoerd. In 1825 lasten tarwe, terwijl naar de Nederlandsche havens gezamenlijk geen 5000 lasten zijn uitgevoerd. En dan zegge men nog, dat men de inlandsche nijverheid wil beschermen zonder den handel te benadeelen of tot verbodstelsels te naderen! Wij hebben dus de winsten moeten missen, die wij, zonder benadeeling van de inlandsche nijverheid, hadden kunnen behalen; wij zien die winsten, en dat groot vertier, in den schoot van onze mededingende naburen overgaan, en wij haasten ons niet van onze verkeerde stappen terug te komen! 's Rijks schatkist mist ook daardoor de meerdere inkomsten, die het natuurlijk gevolg van meerder handel vertier en van daarnit behaalde winsten zouden zijn. Dit zijn de gevolgen van het ongelukkig voorstel, ons in de Haagsche zitting van 1823-1824 gedaan, en van de onbegrijpelijke toegeeflijkheid der regering, aan dat voorstel bewezen. — Meer zal ik er bij deze gelegenheid niet van zeggen, maar ik verdedigde het noodig, te kennen te geven, dat ik, door in deze raming van dit gedeelte der inkomsten te berusten, niet verstaan wil worden de bouwstoffen alle goed te keuren, op welke het ontwerp der middelen is gegrond.

In afwachting dat hetgeen wat ik verder in deze beraadslagingen hooren zal, mijne overtuiging en mijn daarmede gepaard vertrouwen zal bevestigen, zullen de vier aangeboden ontwerpen mijne toestemming erlangen. (De heer *Beelaerts* heeft voor de aanneming van het budget der uitgaven gestemd).

ARNHEM, den 30. December.

Het water is hoog in den Rijn aan de Paal:
Den 29. Dec. 1826. Water van de Paal, gewassen 6 D. gevallen 10 D.
Den 28. Dec. 1826. Water van de Paal, gewassen 6 D. gevallen 6 D.

ARNHEM, den 28. December 1826.

Heden beviel zeer voorspoedig van eenen Zoon, de Hoog Wel Geboren Vrouwe *C. R. C. FLAMENT*, Echtgenote van den Hoog Wel Geboren Heer en Mr. *J. N. W. A. BARON VAN HUGENPOTH tot AERDT*, Advocaat en Notaris, wonende te *Arnhem*.

DE GOUVERNEUR DER PROVINCIE GELDERLAND

Berigt bekomen hebbende, dat door de werkzaamheden tot het maken der Aarden Baan voor de aanstaande bestrating des wegs, van *Arnhem* naar *Wintersloot*, verscheidene ingravingen en verhoogingen geschied zijn en dat moeten geschieden, waardoor de veiligheid der passage langs denzelfden baan, en dus niet zonder gevaar kan bereden worden; Maakt, tot voorkoming van ongelukken, door deze aan de belanghebbenden bekend, dat gemelde weg, tusschen *Arnhem* en de *Ginkel*, voor de publieke passage, tot ander order gesloten is, en dat van nu af aan de passage zal moeten genomen worden als volgt:

1. Door de particuliere rij- of voertuigen, diligences, enz., van de *Ginkel* over de *Schapenbrug*, bij *Wintersloot*, en vervolgens den straatweg naar *Arnhem*, vice versa.
2. Door de Harderwijker karren, het spoor op den *Mesenberg*, en vervolgens dat van den *Sterrenberg* en verder op *Arnhem*, vice versa.
3. Door de Hessenkarren den ouden Hessenweg van de *Ginkel* tot *Arnhem*, hebbende het spoor langs het hout van de *Ligtenbeek* en uitkomende aan den Handwijzer bij den *Sterrenberg*, welke weg op laatstgemelde punt de toebruikbaar gemaakt is.

Arnhem, den 28. December 1826.

De Gouverneur voornoemd
VAN HEECKEREN VAN ZWIJN

§ + § De heer *P. A. VAN REES*, te *Nijmegen*, zal, op Dinsdag den 15. Januarij 1827, des avonds ten zes uren, in het Bureau der Notarissen, aan de Schiedemakers-Gasch te *Nijmegen*, de op hetgeen doen moeten, en veertien dagen daarna finaal verhandelen.

De TIENDEN of het *LOT* van TIENDEN, onder *Elst*, Buurtschap *Hollanderbruggen*, de *Blokken*, het *Raderblok*, *Schoutgraafsche* en *Hollanderbruggen* Blok genaamd, hebbende de negen laatste jaren, door een getuigen voor ieder jaar zilver opgebracht circa f 350.
Nadere Informatie zijn te bekomen ten Kantore van voornoemde Notaris.

§ + § *H. MEY METTENBRINK*, Notaris te *Barneveld*, zal op Dingsdag den 2. Januarij 1827, des voormiddags ten tien ure, op de Hofstede den *Aard*, in den *Aard*, onder *Barneveld*, verkoopen:

60 Perceelen zware EIKEN- en 15 Perceelen dito BEUKEN- en ESSEN BOOMEN, staande op dezelfde Hofstede, geschikt voor Molen- en Timmerwerk.

§ § § UIT DE HAND TE KOOP, voor de som van f 5000, een welbetimmerd HUIS met ERVE, staande in de Klarestraat, Wijk F. No. 146, te *Arnhem*, gelegen tusschen de Erven van *DUISSHOF* ter eene en dat van *JANSEN* ter andere zijde; het Koets- of Pakhuis uitkomende in de Krom-Ellehoog-Steeg. — Dit Erf bestaat uit 2 KEUKENS, verscheidene BOVEN- en BENEDENKAMERS, onderscheidene groote ZOLDERS, open PLAATS, groote KELDER, en nog een groote DROOGZOLDER. — Te bevragen bij *B. MULDER*, op de Grootte Markt, te *Arnhem*; Brieven franko.

§ + § De Weduwe *VAN DER STROOM*, in de Luthersche Steeg, te *Arnhem*, berigt, dat zij, te rekenen van primo Januarij aanstaande, het beroep zal uitoefenen van BESTEEDSTER VAN DIENSTBODEN. Recommeert zich in de gunst van het geëerde Publiek.

§ + § *D. G. VAN ENGEL* van *Nijkerk*, heeft de eer het Publiek te berigten, dat hij van Maandag den 1. Januarij tot den 8. daaraanvolgende zal uitgepakt zijn, in het *Hôtel van Brunswijk*, te *Arnhem*, met een schoon Assortiment LAKENS, LINNENS, Wollen en Katoenen DEKENS, Wollen JIGTBAAIEN en DUFFELS; voorts SWALS en OMSLAGDOEKEN van Merinos en Tissu, ZYDEWAREN, BARÈGE, echte Turnhoutsche BEDDETYKEN, KATOENEN, Haarlemmer DIEMETTEN, enz. — Belooft een prompte en civiele bediening en verzoekt ieders gunst en recommandatie.

VOOR PASSAGIEERS MET DE STOOM-PAKETTEN
IN 24 uren VAN ROTTERDAM NAAR Londen
Vertrekende Weestijds.

De STOOMBOOT DE KONINGIN DER NEDERLANDEN, Kapitein *JOHN PEARSON*, des Zondags morgens ten 8 ure.
DE STOOMBOOT DE KONING DER NEDERLANDEN, Kapitein *JOHN SLATER*, des Woensdags morgens ten 8 ure.
Adres bij *J. VAN OMMEREN*, te *Rotterdam*, F. 2.
NB. Ter informatie der Reizigers dient, dat het voornaamste Logement te ROTTERDAM is het onlangs opgerigte NIEUW BAD-HÔTEL.

** Bij *J. N. OMAN*, Boekhandelaar te *Z. Bommel*, wordt heden bij intekening uitgegeven:

Eene zesde vernieuwde en goedkope uitgave van wijlen *J. F. MARTINET*, *Catechismus der Natuur*, in vier deelen.
Deze druk zal vermeerderd worden met vijf nieuwe platen, welke in den vijfden druk niet geweest zijn, benevens de vernieuwing van het zonnestelsel. Het geheele werk zal, door middel eener kundige en bekwame hand, die verbetering ondergaan, welke de tegenwoordige kennis der Natuur vordert.

Hetzelve zal gedrukt worden in gr. 8vo, met dezelfde methode, hetzelfde papier en Mediaan letter, als de 2de druk van *MARTINET* verkocht, bij den uitgever dezer in 1820 gedrukt. Het is schier onnoodig, dit werk aan te bevelen; dit getuigen de vijf drukken, die reeds lang geheel zijn uitverkocht. Men kan het nu in alle Landen, en als te gunstig bekend, dan dat zijne werken de minste aanbeveling behoeven. De prijs van elk deel is, op best drukkemiddelen, op den zeer laagsten prijs van f 1:80 gesteld, de 4 deelen compleet f 7:20, dito 4 deelen op velin papier a f 10:00. De vorige drukken hebben de 4 deelen op velin papier f 18:95 gekost. De intekenings-lijsten zijn door het geheele Land aan de Heeren Boekhandelaren verzonden, bij welke men nog gemeld werk kan inschrijven. — De intekening staat open tot den 15. Februarij 1827.

** De Boekhandelaar *BREST VAN KEMPEN*, te *Brussel*, heeft uitgegeven en alom verzonden:

Verhalen uit het Dierrijk; 2 deelen in 12to, met gekleurde platen, in nette kartonnen banden f 3.50.
Vocabulaire Hollandais, à l'usage des commençans, présentant, dans un ordre progressif, les difficultés de la prononciation, en renouissant la majeure partie des mots radicaux, par *P. J. B.* en 18mo. f 0.50.

GIJSBRECHT VAN AEMSTEL, Treurspel in vijf Bedrijven, door *J. VAN DEN VONDEL*, gr. 8vo. f 1.25.
Streckende dit laatste ten proeve voor de *Pracht-uitgave* van al de Werken van *J. VAN DEN VONDEL*, ingevolge gedane belofte in het daarvan reeds voorloopig gegeven *Prospectus*.

** Bij den Boek- en Plaatdrukker *J. HENDRIKSEN*, te *Rotterdam*, is van de Pers gekomen, *MERKWAARDIGE WAARNEMINGEN van Behandelingen en Genezingen door het gebruik van Magnetismus en Somnambulismus*, 3de stukje, waarvan het eerste deel van dit zoo lezenswaardig, als voor velen hoogstbelangrijk, compleet is.

** Bij den Stads- en Kwartiers-Drukker *J. C. THIEME* te *Zutphen*, is gedrukt en te bekomen: NIEUWE ZUTPHENSCH E ALMANAK voor 1827, waarin de Kermissen, Jaar- en Kwartiers-Feesten, enz. vermeld, met de goedkeuring van de Edele Heeren Burgemeester en Welederen der Stad *Zutphen*, en opgedrukt op de eigenhandige opgave der respectieve Besturen. Voorts te bekomen.

§ § § *SCHRIJF-ALMANAK*, Waarin, behalve de Märkten, Kermissen enz. geplaatst is een zeer volledige *Namenregister voor de Administratieve, Justitiële en Financiële Ambtenaren in de geheele provincie Gelderland*. Mede verkrijgbaar te *Zutphen* bij *J. HOFFMAN*, Wed. *MELLINK* en *A. STARINK*.

Te *Arnhem* bij *C. A. THIEME* en *D. K. MULLER* en *COMP.*
Te *Nijmegen* bij *J. F. THIEME*.
Te *Tiel* bij *C. CAMPAGNE* *zov.* en verder alom.

NB. NB. De ALMANAK, tot Nu toe 't Algemeen, is thans in den Boekwinkel van *C. A. THIEME*, te *Arnhem*, voor den prijs van dertig Centen, te bekomen.